

Możliwy lęg kani czarnej *Milvus migrans* na słupie napowietrznej linii energetycznej

Possible breeding of the Black Kite *Milvus migrans* on a pole of overhead power line

Łukasz Czajka

Wydział Nauk Biologicznych, Uniwersytet Zielonogórski,
ul. prof. Z. Szafrana 1, 65-516 Zielona Góra
e-mail: ornitoexpert@oz.pl

W dniu 03.04.2016 w pobliżu miejscowości Laski, w gminie Czerwieńsk (woj. lubuskie), w odległości 250 m od koryta rzeki Odry zaobserwowano na słupie energetycznym świeżo zbudowane gniazdo, przy którym siedziała para wron siwych *Corvus cornix*. Podczas kolejnej wizyty terenowej w dniu 05.05.2016, w pobliżu gniazda nie odnotowano wron, ale zaobserwowano dwie kanie czarne *Milvus migrans* wykazujące zachowania terytorialne - wspólnie krążyły i wokalizowały. Gniazdo było większe niż przy poprzedniej wizycie i składało się z wyraźnie dłuższych i grubszych gałęzi. W pewnym momencie zauważono jak jeden z ptaków usiadł na gnieździe, a drugi zaczął latać bardzo nisko nad nim. Ptak w gnieździe nie tylko siedział, ale również zaczął mościć się w nim poprawiając wyściółkę wewnątrz gniazda. Po kilku minutach odleciał z gniazda, aby wkrótce znów wrócić i powtórzyć poprzednie zachowanie. Podczas kolejnych wizyt w maju i czerwcu nie udało się odnoto-

wać obecności kań czarnych w pobliżu samego słupa, ani stwierdzić pod gniazdem odchodów, które mogłyby wskazywać na jego dłuższe zajmowanie.

W 2016 r. w okolicy miejscowości Budachów w gminie Bytnica (woj. lubuskie) odnotowano obecność osobnika kani czarnej na platformie lęgowej dla rybołowa *Pandion haliaeetus*, umieszczonej na słupie energetycznym. Był to jednak pojedynczy ptak, odpoczywający na skraju gniazda, nieprzejawiający żadnych zachowań sugerujących próbę lęgu (P. Czechowski – inf. niepubl.).

Sama obecność kań na tego typu konstrukcji nie jest niczym nowym. Bardzo często wzdłuż doliny Odry widuje się oba gatunki odpoczywające i czatujące na słupach, nierzadko całymi rodzinami. Niemniej jednak pewnych lęgów na takich miejscach w Polsce nie odnotowano.

Kania czarna jako miejsce gniazdowe preferuje drzewa, w Europie gnieździ się ponadto na półkach skalnych (Sergio i in. 2003). Lęgi na słupach energetycznych i

podobnych strukturach notuje się dość często poza kontynentem, m.in. w Delhi w Indiach, gdzie prawie 10% gniazd znajduje się na takiej infrastrukturze (Kumar i in. 2014). Łęgi kani czarnej i rudej *M. milvus* na słupach energetycznych podawane są sporadycznie również z Niemiec już od pierwszej połowy XX w. (Prinzinger 1996 za Regler 1948). Okazało się, że kanie czarne gniazdujące na tego typu konstrukcjach wykorzystują prawdopodobnie gniazda zbudowane wcześniej przez czarnowrony *Corvus corone* (Scharbert 1981).

Budowanie gniazd na słupach energetycznych jest obecnie powszechnym zjawiskiem wśród takich gatunków jak bocian biały *Ciconia ciconia*, wrony siwe, czarnowrony czy kruki *Corvus corax* (Infante i Peris 2003). Pośród ptaków szpo-

niastych Accipitriformes w Polsce, w tym i na Śląsku, można spotkać się z takimi lęgami myszołowa *Buteo buteo* (Markiewicz i Żurawlew 1996, Orłowski 2005) czy rybołowa. W Niemczech to właśnie rybołów szczególnie chętnie wykorzystuje słupy jako miejsce lęgowe. Pierwsze lęgi tego typu odbyły się tam w 1938 r., kilkadziesiąt kilometrów na południowy-zachód od Szczecina (Meyburg i in. 1996). Aktualnie 80% gniazd na terenie Niemiec znajduje się właśnie na tego typu infrastrukturze (Rubacha 2014 za Schimdt 2004). Znalezienie alternatywnego miejsca na usadowienie gniazda spowodowało pośrednio gwałtowny wzrost populacji rybołowa, z 70 par w latach 70. XX w. do ponad 700 par obecnie (Rubacha 2014).

Łęgi ptaków szponiastych na tego typu strukturach wynikają zapewne z

Fot. 1. Dorosła kania czarna *Milvus migrans* siedząca w gnieździe na słupie energetycznym, maj 2016 r., Laski, woj. lubuskie (fot. Ł. Czajka)

Photo 1. Adult Black Kite on the nest located on a pole of a power line, May 2016, Laski, Lubuskie

braku naturalnych miejsc do założenia gniazda, szczególnie jeśli chodzi o rybołowa, który zajmuje szczytowe partie starych, strzelistych drzew, zapewniających swobodny dołot do gniazda. W przypadku kani czarnej można domniemywać, że nowe i nietypowe miejsca usytuowania gniazda wynikają z konkurencji wewnątrz- i międzygatunkowej, np. z kania rudą, o dogodne miejsca gniazdowania w specyficznym i ograniczonym przestrzennie siedlisku nadrzecznym. Na korzyść tej teorii może przemawiać fakt, że populacja obu gatunków na obszarze Doliny Środkowej Odry ma w ostatnich latach trend wzrostowy (Czechowski i in. 2014). Ewentualny dalszy wzrost lokalnej populacji kani czarnej i rudej być może doprowadzi do kolejnych prób lęgów na tego typu konstrukcjach, zbudowanych przez człowieka.

Summary

A possible breeding attempt of the Black Kite in the nest of Hooded Crow on a pole of an overhead power line was recorded in spring 2016 in Lubuskie Province. Kites substantially re-built the nest, however, they did not produce any fledglings. The most likely this is the first breeding record of the species on a structure of this kind in Silesia.

Literatura

- Augst U., Czechowski P., Bocheński M., Rubacha S.** 2014. Zmiany liczebności lęgowych gatunków ptaków w obszarze Natura 2000 Dolina Środkowej Odry. *Chrońmy Przyrodę Ojczyzn* 70: 218-227.
- Infante O., Peris S.** 2003. Bird nesting on electric power supports in northwestern Spain. *Ecological Engineering* 20: 321-326.
- Kumar N., Mohan D., V. Jhala Y., Qureshi Q, Sergio F.** 2014. Density, laying date, breeding success and diet of Black Kites *Milvus migrans govinda* in the city of Delhi (India). *Bird Study* 61: 1-8.
- Markiewicz E., Żurawlew P.** 1996. Gniazdo myszokłowa *Buteo buteo* na słupie wysokiego napięcia. *Przeгляд Przyrodniczy* 7: 95.
- Meyburg B.U., Manowsky O. Meyburg C.** 1996. The Osprey in Germany: Its Adaptation to Environments altered by Man. *Raptors in Human Landscapes*.
- Orłowski G.** 2005. Awifauna krajobrazu rolniczego Równiny Wrocławskiej pomiędzy Wrocławiem a Siechnicami. I. Ptaki niewróblowe (Non-Passeriformes). *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 61: 32-48.
- Prinzinger R., Finke C., Ortlieb R.** 1995. Vogelbruten auf Freileitungsmasten - eine Kurzübersicht. *Luscinia* 48: 33-54.
- Rubacha S.** 2014. Gniazdowanie rybołowa *Pandion haliaetus* na Śląsku. *Ptaki Śląska* 21: 118-121.
- Regler W.** 1948. Das Horsten von Fischadlern und Milanen auf Hochspannungsmasten. *Orn. Beob.* 1: 145.
- Scharbert O.** 1981. Mast-Bruten von Schwarzmilan *Milvus migrans* und Rabenkrähe *Corvus c. corone*. *Anzeiger der ornithologischen Gesellschaft Bayerns* 20: 174-175.
- Schmidt D.** 2004. Projekt Fischadler. NABU. Vogel-schutzzentrum Mossingen.
- Sergio F., Pedrini P., Merchesi L.** 2003. Adaptive selection of foraging and nesting habitat by black kites (*Milvus migrans*) and its implications for conservation: a multi-scale approach. *Biological Conservation* 112: 351-362.